

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana
t: 01 478 94 00, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Datum: 9. januar 2019

Mag. Dejan Židan
predsednik Državnega zbora

Zadeva: Pisna poslanska pobuda

V skladu z 240. in 248. členom Poslovnika Državnega zbora vam posredujem pisno poslansko pobudo v zvezi s problematiko obravnave spolnega nasilja, ki jo naslavljam na Vlado Republike Slovenije.

S spoštovanjem!

dr. Matej T. Vatovec,
poslanec

Priloga:
- Pisna poslanska pobuda

VSEBINA PISNE POSLANSKE POBUDE

Stroka že vrsto let opozarja na problematiko obravnave spolnega nasilja v Sloveniji. Vse od neučinkovitega preprečevanja, odkrivanja in pregona storilcev tovrstnih kaznivih dejanj, pa do problematike neprimerne zaščite, obravnave in viktimizacije žrtev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Vse navedeno ima za posledico tudi to, da žrtve tovrstnih kaznivih dejanj pogosto sploh ne prijavijo pristojnim organom. Vsi omenjeni vidiki neprimerne obravnave spolnega nasilja žrtvam nikakor ne zagotavljajo primerne obravnave in ne spodbujajo prijave kaznivih dejanj. Strah pred ponovno viktimizacijo, dolgotrajnimi policijskimi in sodnimi postopki, mnenjem oziroma obsojanjem s strani javnosti (še vedno pogosto slišimo komentarje, da gre za maščevalno naravo žensk, zamere zoper bivšega ali sedanjega partnerja ...) in strah pred maščevanjem s strani storilca so v trenutno neprimernem sistemu podpore in zaščite vsekakor eden izmed pomembnih razlogov, da se žrtve redko odločijo za prijavo.

Problematična je tudi zastarela opredelitev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Le malo evropskih držav je zakonodajo moderniziralo na način, ki kot kaznivo dejanje oziroma posilstvo opredeljuje vsak spolni odnos brez privolitve. Tovrstne spremembe zakonodaje so med drugim sprejele Velika Britanija, Belgija, Ciper, Nemčija, Islandija, Luksemburg in Švedska. Med njimi na žalost ni Slovenije.¹

Da je trenutna zakonska opredelitev kaznivih dejanj (posilstvo, spolno nasilje, spolna zloraba in spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let) neprimerna, potrjuje tudi sodna praksa. Nedavni primer odločitve Višjega sodišča v Kopru, še bolj pa njena obrazložitev, jasno kaže na potrebo po spremembah zakonodaje. Obrazložitev, da ne gre za kaznivo dejanje posilstva, kadar storilec uporabi silo šele po tistem, ko že pride do spolnega odnosa, oziroma zato, da spolni odnos dokonča, je absurdna. V konkretnem primeru je žrtev spala, upirati pa se je posledično začela šele po tem, ko se je zbudila.

Vse navedeno jasno kaže na potrebo po spremembah v obravnavi problematike spolnega nasilja. Ena izmed nujno potrebnih sprememb je tudi zakonska opredelitev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Zaradi navedenega na Vlado RS naslavljam pobudo za čimprejšnje sprejetje nujno potrebnih sprememb na področju obravnave in preprečevanja spolnega nasilja, ki naj med drugim obsegajo:

¹ https://aineupstrmedia.blob.core.windows.net/media/19576/rape-in-europe_regional-overview_updated_7nov18.pdf

- redefinicijo kaznivega dejanja posilstva na način, ki bo kaznivo dejanje opredelil kot vsak spolni odnos brez privolitve (k temu se je Slovenija zavezala tudi s podpisom Konvencije o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, iz katere med drugim izhaja tudi zahteva po prostovoljni privolitvi),
- redefinicijo kaznivega dejanja spolne zlorabe slabotne osebe (trenutna ureditev obravnava »slabotnost« osebe kot olajševalno okoliščino),
- ukinitvev zastaralnega roka pri spolnih zlorabah oseb, mlajših od petnajst let (in razmislek o dvigu starostne meje),
- celostni pristop k zagotovitvi primerne obravnave in zaščite žrtev kaznivih dejanj spolnega nasilja, ki bo žrtve spodbujal k prijavi tovrstnih kaznivih dejanj (po mednarodnih poročilih je bila v EU vsaka dvajseta ženska, starejša od 15 let, posiljena – skupno okoli 9 milijonov žensk, vsaka deseta pa je doživela kakšno od oblik spolnega nasilja²),
- rešitve, ki bodo preprečile ponovno viktimizacijo žrtev kaznivih dejanj,
- vzpostavitev učinkovitega sistema preventive in ozaveščanja, s ciljem odprave družbene sprejemljivosti tovrstnih kaznivih dejanj (po podatkih mednarodnih poročil vsak četrti Evropejec meni, da je spolni odnos brez privolitve lahko upravičen, če je žrtev na primer pijana, nosi razkrivajoča oblačila, ne reče jasno »ne« ali se ne aktivno upira, vsak peti pa meni, da si ženske pogosto izmislijo ali pretiravajo, ko poročajo o zlorabah ali posilstvu ...³),
- vzpostavitev evidence femicida (umora ženske s strani moža ali partnerja), ki je pogosto končen rezultat spolnega nasilja nad ženskami (tovrstne statistike pri nas ne vodimo, med tem ko jo vodi večina drugih držav).

² <http://www.amnesty.si/zastarela-evropska-zakonodaja-glede-posilstev>

³ <http://www.amnesty.si/zastarela-evropska-zakonodaja-glede-posilstev>